

Tak je z menoj — pa ne v pregledu krasa —
 V obziru le na spanja dolgi tek,
 V obziru na premembe vad in glasa,
 Ki nakopiči jih ta pusti vek,
 Ne meni le, občinsko vse okrogo,
 Kdo rajnih bi spoznal Slovenjo nek? —
 Če kdo tedaj — ne bo jih, djal bi, mnogo —
 Te stike bral, al brati slišal bo,
 Naj gré nazaj, prijazno v srcu slogo,

Teh dvajset let; tam je koren za to.
 Takrat smo vsi enako še pisali,
 Je manj besed ko misli mar biló,
 Smo terná v perst, ne črke v trn se balí,
 Če kaki grm ni vs po volji bil,
 Smo vlke v njem, ne tičie preganjali.
 Tak nam je čas kaj malega rodil,
 Ne da bi za-se tū ali tam slovelo,
 Al da od nas bi kdo se kaj učil,

Veljavo le pepela da b' imelo,
 Ki včasih njivi ploda mnogo dá.
 In tak izid želi sledeče delo,
 Bog daj, Bog daj, da bi doseglo ga! —

Glavna česka učiteljska skupščina v Pragi.

(Dalje in konec.)

Poročevalka gospodičina Amalija Čadova, učiteljica na mestnej šoli v Vinohradih, govori v jako lepem in jedrnatem govoru o dekliških šolah. Ona pravi, da morajo učitelji dekliških šol imeti vedno tri stvari pred očmi: 1. da so deklice po telesu slabše kakor dečki; 2. da se deklice mnogo poprej razvijó in tudi hitreje dozore kakor dečki, in 3. da jim je vsa naobrazba jedino le ona, katero dobivajo v ljudskih šolah (tū sem prišteva poročevalka tudi meščansko šolo). — Ako primerjamo deške šole z dekliškimi, najdemo, da imajo dekliške šole po večje število ur, da-si tudi tū sem ne štejemo neobligatnih predmetov. Dolgo sedeti v šoli, to je še mnogo bolj škodljivo za deklice nego li za dečke, zatorej je neobhodno potreba, da se število ur zniža, a to ne preveč, ker je ljudska šola jedini závod, v katerem se izobrazuje ženska mladina. Najbolje bi bilo, ako bi se uredilo takó, da bi bilo število učnih ur na deških in dekliških šolah jednako. Govornica preide nato na ženska ročna dela ter pravi, da je temu pouku odločeno v III., IV. in V. razredu po 3 ure, v VI. in VII. po štiri, v VIII. razredu pa po 6 ur na teden.

Da so ženska ročna dela potrebna, o tem ni, da bi se govorilo, ker nihče o tem ne dvomi. Vpraša se samó to, ali so ženska ročna dela zares tako umeteljno delo, da se mora po toliko ur, odločenih za duševno naobrazbo, odtrgati in jih obrniti na ročna dela? Govornica ni tega mnenja, ker ona misli, da so ročna dela le mehanično delo, pri katerem se otrok navadi duševne lenobe ter izgubi prirojeno duševno jasnost. Ona predlaga, naj bi se ženska ročna dela pridržala na ljudskih šolah samó kot neobligatni predmet, katerega se deklica more, a ne da bi se ga morala učiti. Ročnih del se dekleta lahko naučé doma od svoje matere, ali pa tudi pozneje, kadar zvršijo ljudsko šolo, se lahko popolnoma posveté temu delu, ter ni treba, da bi se otroci v šoli preobkladali s tem delom ter se jim prikrajševale ure za druge predmete, ki so neobhodno potrebni za žensko naobrazbo in se jih izvan ljudske šole naučiti ne morejo. Mnoge deklice so tako občutljive narave, da jim ne le sedenje v šoli, marveč tudi jednakomerno žensko ročno delo, pri katerem ni nobene izpremembe, škoduje ter pogubno deluje na njihove živce. Marsikatero ročno delo, ki se daje deklicam v šoli, je pa tudi tako neznatno in tako majhene vrednosti, da je pač škoda za čas, ki se v to porabi. Tudi šolske sobe so večkrat neprimerne za taka dela. Krojač sedi, kadar šiva, vedno pri kakem oknu, pa si vender kvári oči, a zdaj le pomislimo, koliko deklic lahko sedi pri oknu v šolskej sobi, ako je v šoli 50 ali pa morda še več deklic!

Ženska ročna dela bi bila kot neobligaten predmet le v takih šolah primerna, in to le za take deklice, katerih mati ali sama ne razume takega dela, ali je pa z drugim delom tako preobložena, da se s poučevanjem svoje hčerke ukvarjati ne more. Dalje bi bilo treba število ur za ročna dela znižati, recimo na meščanskih šolah na 3 ure v tednu, ter otroke poučevati le v takem ženskem ročnem delu, ki je za širje občinstvo potrebno, a izpustiti vse one vaje, ki niso družega nego nekaj sport za take gospe in gospodičine, ki se malo brigajo za kako delo, ker jim delati ni potreba. Končno predlaga govornica, naj bi izložbe ženskih ročnih del nehale.

Dalje še govori poročevalka o nemškem jeziku ter pravi, ako ta jezik ni potreben za moško šolsko mladino, potem je še manje potreben za žensko mladino. Deklice se odgajajo za družino, v družini pa ni nobenega mesta bodi-si za kateri koli utrakvizem. Česka mati naj svojo hčerko odgoji jedino v českem duhu. Še manje potrebna kot nemščina je francoščina, ki nima niti v teoretičnem niti v praktičnem obziru za českega otroka kako vrednost. Minula je ona dōba, ko se je vsa dekliška izobraženost merila po znanji nemškega in francoskega jezika in pa v znanji glasovirja. Denašnja dōba je resna dōba in vzreja dekleta za človeka, a ne za kako igračo. Na mesto omenjenih, nepotrebnih predmetov predlaga govornica, da naj se kot obligatni predmet uvēde v ljudske šole nauk o vzreji. Vsaka mati zna užē po naravi otroke telesno vzrejati, a da jih bode znala tudi duševno lepo odgojiti, za to naj skrbi ljudska šola. Naposled se govornica tudi s tem ujema, da bi se odpravile domače naloge vsaj pri ženski mladini, ker dekleta morajo tudi domā opravljati različna domača dela, pomagati materi pri hišnih in kuhinjskih opravilih, in domače naloge bi še bolj preobložile njih slabe telesne moči.

Poslednji govornik je gospod Jaroslav Klika, učitelj v Slovpnici. Tudi on je imel daljši govor iz katerega naj opōmnem samō nekoliko o nalogi ljudske šole. Rekel je, da ljudska šola nima naloge, da bi le um izobraževala, marveč ona ima tudi še drugo zelō važno nalogo: srce plemeniti (požlahnovati). Ljudska šola mora vzrejati plemenite značaje in v svojih strokah vsestransko sposobne in izobražene ljudi. Devetnajsto stoletje je stoletje pāre in elektricitete, zatorej bi treba učne predmete v ljudski šoli pomnožiti, posebno v realijah. Pri tem predmetu se lahko zgodi, da šola greši s svojo površnostjo, katere se je treba ljudskemu učitelju skrbno varovati. Dober uspeh ljudske šole je odvisem od treh stvari, ki so: sposobnost učiteljeva, učne knjige in učni pripomočki. Govornik graja dosedanje učne knjige, posebno prirodopisne in zemljepisne ter jih primerja okostnicam brez mesa in krvi, rekoč, da jih le učiteljeva beseda po nekoliko oživī. Še mnogo slabejše pravi so šolske knjige za veronauk. Potrebno bi bilo, da se vse te knjige predelajo in takō preuredē, da bodo ugajale za pouk v ljudski šoli.

Ko je govornik zvršil svoj jako temeljit govor, vzprejela se je jednoglasno sledeča resolucija:

Oziraje se na to, da je po sedanjej metodi užē v ljudski šoli toliko naučne tvarine nakopičene, da se po njej pravi pedagoški namen odriva, in pri vsem tem šolska mladina zaradi preobilega natezanja na duhu in telesu škodo trpi, ker jej pravega in potrebnega počitka primanjkuje; gledē na to, da to še posebno o ženski mladini veljā, pri kateri so nasledki še tem pogubljivejši v svojih posledicah, čem nežnejši je dotična telesna sestava in čem prej se razvije; gledē na to, da se število poučnih ur in predmetov še vedno množi po nakopičevanji neobligatnih predmetov, posebno vsled pouka družega deželnega jezika in tujih jezikov, kar bi nikdar ne smelo v ljudsko šolo pripadati, posebno pa užē tam ne, kjer so otroci v najvažnejšej starosti; gledē na to, da se mladina po 6. urah pri šolskem pouku doprinešenih tudi še domā k pouku sili ali pa

za druga dela porablja: — izjavlja v 10. dan avgusta meseca 1886. leta v Pragi zbrana učiteljska skupščina za neobhodno potrebno:

1. Učne snovi naj se, kolikor mogoče skrčijo; mero temu okrajšanju naj določijo kraju primerno in po potrebi dotični učitelji sami.

2. Da število poučnih ur po ljudskih in meščanskih šolah nikjer ne presega v I. razredu na teden po 16, v II. po 18, v III. po 20, v IV. po 22, v V. po 24 in po višjih razredih po 26.

3. Pouk v neobligatnih predmetih naj se kolikor mogoče omeji, a pouk drugega deželnega jezika naj se vpelje samo po takih krajih, kder je prebivalstvo mešane narodnosti, in sicer kot neobligaten predmet v šolah, ki imajo najmanj 5 razredov, in to počemši od četrtega razreda dalje.

4. Domače naloge naj popolnem izostanejo, a zasobno poučevanje naj se kolikor mogoče skrajša, da bodo otroci imeli nekoliko več časa za počitek.

5. Ženska mladina naj se v domačih opravilih, ki so za življenje potrebna, več uči in vadi; da se pa to doseže, naj se znižajo ure za ženska ročna dela in za nauk v tujih jezikih.

6. Da se preobitemu duševnemu natezanju vsaj nekoliko odpomore, naj se v ljudskih šolah po večkrat telovadi in to, če je mogoče, vselej v prostej naravi; a po daljšem duševnem naporu, naj se mladini vselej privoli primerni odpočitek.

S tem je bil zvršen program učiteljskega zborovanja. Predsednik gosp. Jos. Král je dodal še nekoliko besedij, s katerimi se je zahvalil slavnej skupščini za toli mnogobrojno udeležbo, posebno pa gostom iz Hrvatske, Poljske in Slovenske. Z glasnimi klici in pozdravi „Slava!“ „Na zdar!“ razíšla se je skupščina iz prelepega poslopja na Sofijnem otoku.

O banketu, šolskej razstavi, veselicah in znamenitostih v Pragi in njenej okolici, ako Bog dá zdravje, nadaljevati hočem v prihodnjem letu. *Ivan Tomšič.*

Učiteljska zborovanja v Ljubljani.

III.

Občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“.

(Dalje in konec.)

Ker se društvena soba poletu skoraj nič ne rabi, je sklenil odbor odpovedati jo o sv. Mihaelu, da si prihrani več novcev za izdavanje knjižnice za slovensko mladino, nekaj pa tudi zato, ker imamo več ponudeb za prostore in shajališča. Društvo je tudi brzojavno pozdravilo letošnji česki „učiteljski zbor v Pragi“, dalje je predsedniku „pedagogičnega zbora“ g. Ivanu Filipoviču v Zagrebu o praznovanju tridesetletnice njegovega učiteljskega službovanja pismeno „čestitalo“.

Konečno g. tajnik zbranim še prigovarja, da bi složno in nevtrujeno delali tudi v prihodnje v težavnem poklicu po izreku: „Vse za vero, dom in cesarja!“ Zbor s priznanjem odobri tajnikovo poročilo brez ugovora.

Gosp. blagajnik Ivan Tomšič poroča: Imenik kaže, da šteje naše društvo 142 pravih in 29 podpornih udov. V tem letu je k društvu na novo pristopilo 10 pravih in 6 podpornih udov. Gospic učiteljic je pri društvu 15. — Vsi dohodki znašajo 428 gld. 1 kr. Stroškov je bilo vseh 265 gld. 12 kr. Gmotno stanje društva je torej jako ugodno. Le želeli bi bilo še večjega zanimanja in udeležbe od strani slovenskega učiteljstva, da bi moglo društvo uspešneje delovati. — Zbor pritrdi proglašenemu računskemu sklepu.